

23. 11. 2017

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Věřitelský insolvenční návrh po novele insolvenčního zákona

Dne 1. července 2017 nabyla účinnosti novela zákona č. [182/2006](#) Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „insolvenční zákon“), která zásadním způsobem změnila oblast věřitelských insolvenčních návrhů.

GLATZOVA & Co.

Zákonodárce se novelou snaží bojovat proti rozmáhající se praxi podávání tzv. šikanózních insolvenčních návrhů, jejichž „účelem je zejména poškodit jiného soutěžitele na pověsti, na důvěryhodnosti, na možnosti ucházet se o veřejné zakázky a na možnosti a podmínkách získání úvěru.“ [1]

Předběžné posouzení insolvenčního návrhu

V první řadě novela zavedla zcela nový institut tzv. předběžného posouzení věřitelského insolvenčního návrhu, podle kterého je insolvenčnímu soudu dána možnost došlý insolvenční návrh nezveřejnit, má-li důvodné pochybnosti o jeho opodstatněnosti. To je zásadní rozdíl oproti minulosti, kdy byl insolvenční soud povinen do dvou hodin od doručení insolvenčního návrhu oznámit vyhláškou zahájení insolvenčního řízení bez jakékoli možnosti tuto lhůtu pozdržet. Proti usnesení soudu o nezveřejnění insolvenčního návrhu není přípustné odvolání.

Nové opatření má za cíl eliminovat nežádoucí účinky šikanózních insolvenčních návrhů, jejichž záměrem je pouze poškodit protivníka v rámci konkurenčního boje. Zveřejnění šikanózního návrhu v insolvenčním a obchodním rejstříku může totiž pro dlužníka, který se stane jeho obětí, být v některých případech až likvidační.

Povinná záloha na náklady insolvenčního řízení

Další významnou novinkou je zavedení obligatorní zálohy na náklady insolvenčního řízení v případě podání insolvenčního návrhu věřitelem. Dosud závisela povinnost složit zálohu na náklady řízení zcela na uvážení soudu, který mohl (ale nemusel) tuto povinnost věřiteli uložit. Nově je záloha splatná spolu s podáním insolvenčního návrhu a její neuhrazení je důvodem k odmítnutí návrhu pro zjevnou bezdůvodnost.

Výše zálohy se různí podle povahy subjektu, na který insolvenční návrh míří. Je-li návrh podáván proti právnické osobě, která je podnikatelem, předepisuje zákon zálohu ve výši 50.000,- Kč. Pokud insolvenční návrh míří proti nepodnikající právnické osobě nebo proti fyzické osobě, činí výše zálohy 10.000,- Kč.

I po novele insolvenčního zákona zůstávají od zálohy osvobozeny pracovněprávní nároky zaměstnanců a bývalých zaměstnanců dlužníka, kteří v řízení vystupují jako insolvenční

navrhovatelé. Po 1. červenci 2017 se navíc k privilegovaným osobám řadí i spotřebitelé, jejichž pohledávky mají původ ve spotřebitelských smlouvách.

Náležitosti věřitelského insolvenčního návrhu

Insolvenční navrhovatel je i nadále povinen v insolvenčním návrhu doložit splatnou pohledávku vůči dlužníkovi a připojit zároveň k návrhu její přihlášku. Nově bude nicméně insolvenční navrhovatel, (i) který vede účetnictví nebo daňovou evidenci ve smyslu zákona o daních z příjmů a (ii) který podává insolvenční návrh proti dlužníkovi – právnické osobě, povinen prokázat svou pohledávku, a to

- uznáním dlužníka s ověřeným podpisem,
- vykonatelným rozhodnutím,
- notářským zápisem se svolením k vykonatelnosti,
- exekutorským zápisem se svolením k vykonatelnosti, nebo
- potvrzením auditora, soudního znalce či daňového poradce.

Výše uvedená povinnost tedy nezatěžuje všechny věřitele, ale jen jejich omezený okruh. Vztahuje se pouze na ty z věřitelů, kteří vedou účetnictví nebo daňovou evidenci, ne však v případech, kdy jsou jejich dlužníky fyzické osoby.

Zákonodárce prezentuje výše uvedený požadavek jako další prostředek boje proti insolvenčním návrhům podávaným na základě smyšlených pohledávek. Věřitelům se skutečnými pohledávkami se ale v důsledku toho může podání insolvenčního návrhu výrazně prodražit. Obstarání některého z vyjmenovaných důkazů nemusí totiž být levnou záležitostí. To se však týká jen věřitelů – insolvenčních navrhovatelů. Naproti tomu v případě podání prosté přihlášky pohledávky do již probíhajícího insolvenčního řízení nebude třeba pohledávku shora uvedeným způsobem prokazovat.

Přísnější požadavky kladené na insolvenční návrh odrážejí jeho závažnost pro dlužníka i jeho věřitele, neboť insolvenčním návrhem se zahajuje samotné insolvenční řízení, jež s sebou nese mnohé důsledky. Zákonodárce tudíž považuje za legitimní klást na insolvenčního navrhovatele zvýšené nároky v porovnání s věřitelem, který pouze přihlašuje svou pohledávku.

Proč se ale povinnost prokazovat pohledávku týká právě navrhovatelů vedoucích účetnictví či daňovou evidenci? Ministerstvo spravedlnosti, které novelu insolvenčního zákona předložilo, vycházelo při formulaci tohoto požadavku ze zásady, že nikdo nesmí těžit z vlastní nepoctivosti, tj. „opřít svůj nárok na zahájení insolvenčního řízení o (sic) existující pohledávku, kterou v rozporu se zákonem nevede ve svém účetnictví“. [2] Zákonodárce současně spoléhá na neochotu věřitelů účtovat o neexistujících pohledávkách, neboť zpětné zanesení takových fiktivních pohledávek do účetnictví by pro věřitele znamenalo riskovat vznik daňové povinnosti vůči státu, v krajním případě dokonce trestněprávní postih.

Vyšší pokuta za zjevně bezdůvodný insolvenční návrh

Dalším opatřením, jež má věřitele odradit od podávání zjevně bezdůvodných insolvenčních návrhů, je zvýšení horní hranice pokuty, kterou je insolvenční soud za podání šikanózního návrhu oprávněn navrhovateli uložit. Insolvenční zákon dříve umožňoval uložit pokutu pouze do výše 50.000,- Kč, po novele může pokuta dosahovat až 500.000,- Kč.

Současně byl do textu zákona vtělen demonstrativní výčet okolností, jež mají být insolvenčním soudem při ukládání pokuty vzaty v úvahu. Soud by měl zejména zohlednit okolnosti podání insolvenčního návrhu, následky jeho podání a jejich závažnost, jednání insolvenčního navrhovatele

po podání návrhu a případnou účinnou snahu navrhovatele nahradit způsobenou škodu či odstranit škodlivé následky. [3]

Zákaz opakujících se insolvenčních návrhů

Novela insolvenčního zákona přichází konečně i s řešením dalšího společenského problému, kterým jsou opakované věřitelské návrhy proti stejnému dlužníkovi. Bývalo totiž poměrně běžnou praxí, že věřitel, který neuspěl s prvním šikanózním návrhem, podal vzápětí návrh další.

Pro tyto případy bylo do insolvenčního zákona vtěleno ustanovení, které umožňuje podat nový insolvenční návrh proti stejnému dlužníkovi nejdříve po 6 měsících od právní moci rozhodnutí, kterým byl předchozí insolvenční návrh odmítnut pro zjevnou bezdůvodnost. Výjimku tvoří případy, kdy byl insolvenční návrh odmítnut z důvodu, že nebyla spolu s ním složena současně záloha na náklady insolvenčního řízení.

Závěr

Novela insolvenčního zákona představuje poměrně významný krok kupředu v boji proti věřitelským insolvenčním návrhům, jejichž jediným cílem je poškodit dlužníka v očích veřejnosti. V tomto směru dochází k posílení postavení dlužníka v celém insolvenčním řízení. Nově zavedené instituty však komplikují život i poctivým věřitelům, kteří se snaží pouze o vymožení své pohledávky. Ti se musí nově potýkat se zvýšenými náklady spojenými s podáním insolvenčního návrhu a přísnějšími nároky kladenými na prokazování splatné pohledávky.

Mgr. Jiří Koubek

[Glatzová & Co., s.r.o.](#)

Betlémský palác
Husova 5
110 00 Praha 1

Tel.: +420 224 401 440

Fax: +420 224 248 701

e-mail: office@glatzova.com

[1] Důvodová zpráva k zákonu č. [64/2017](#) Sb.

[2] Tamtéž

[3] Ustanovení § 128a odst. 3 insolvenčního zákona

Další články:

- [Nejvyšší soud ČR: Úhrada úroků ze zápůjčky jako zvýhodňující jednání? Klíčový výklad k § 241 odst. 5 písm. b\) insolvenčního zákona](#)
- [K postavení zajištěného věřitele v insolvenčním řízení](#)
- [K \(ne\)způsobilosti notářského zápisu jako exekučního titulu pro nařízení exekuce prodejem zástavy](#)
- [Promlčení pracovněprávních pohledávek postavených na roveň pohledávkám za majetkovou podstatou](#)
- [Preventivní restrukturalizace](#)
- [Odpovědnost státu za nesprávný úřední postup exekutora: Je stát skutečně „posledním dlužníkem“?](#)
- [Odstoupení od smlouvy v insolvenčním řízení](#)
- [Zřízení exekutorského zástavního práva – právní rámec, dopady a judikatura](#)
- [Novela nařízení o insolvenčním řízení nabyla účinnosti – jaké přinesla změny?](#)
- [Přelomové rozhodnutí Nejvyššího soudu ve věci subrogačního regresu výstavce finanční záruky](#)
- [Výkladové obtíže § 66 odst. 1 ZOK](#)